

21.10.2010

Risto Metsähonkala
Metsäkulmantie 175
37200 Siuro

PÄÄTÖS YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN SOVELTAMISESTA

HANKE

Risto Metsähonkala hakee maa-ainesten ottosuunnitelmassa (11.3.2010) yhteensä 700 000 m³ kiviaineksen ottoa 3,7 hehtaarin alalta Hämeenkyrön kunnan Marjavuoren tilalla Lemmakkalan kylässä Seinävuoren eteläosasta.

Hankealue sijaitsee Seinävuoren alueella, noin 1,5 kilometriä Metsäkulman paikallistien 14143 pohjoispuolella metsätaloustalossa olevalla alueella. Hankealue on noin 5 kilometriä VT11:n pohjoispuolella ja noin 5 kilometriä VT3/E12:n eteläpuolella. Etäisyys Tampereelle on noin 20 kilometriä.

Hankkeessa on tarkoitus louhia ja murskata kallioainesta 10 vuoden ajan yhteensä 700 000 m³ ktr ja vuosittain enintään 140 000 m³ ktr. Kaivannaisjätettä (mm. moreeni, sivukivi, pintamaa) syntyy arviolta 52 500 m³ ktr, joka on tarkoitus käyttää alueen jälkihoidon pintaverhouksiin sekä luiska- ja pohjatäyttöihin.

Kallion maanpinta hankealueella vaihtelee tasolla +140 - +165. Hankkeessa on tarkoitus louhia kallio tasolle +130 - +135. Louhinnan päätyttyä luiskat maisemoidaan kaltevuuteen 1:2–1:3.

Porausta, louhintaa ja murskausta on loka-huhtikuussa 4–5 kuukautta vuosittain. Porausta ja louhintaa on maanantaista perjantaihin klo 7–16 ja murskausta klo 6–22. Muita maansiirtotöitä ja kuljetuksia on ympäri vuoden maanantaista perjantaihin klo 7–22.

ASIAN KÄSITTELY

Vireilletulo

Marjavuoren maa-ainesottohankkeesta on esitetty Hämeenkyrön kunnalle maa-ainesten ottosuunnitelma (11.3.2010) ja ympäristölupahakemus (18.3.2010). Hämeenkyrön kunta on pyytänyt maa-aineslain mukaista lausuntoa ottosuunnitelmasta mm. Pirkanmaan ELY-keskukselta (28.4.2010). Pirkanmaan ELY-keskus on 6.5.2010 todennut asiassa YVA-päätöstarpeen hankkeessa (maa-ainesten otto keskimäärin 70 000 m³ ktr ja enintään 140 000 m³ ktr vuodessa).

Neuvottelut viranomaisten kanssa ja hankkeesta vastaavan kuuleminen

Hankkeesta vastaava on hakenut maa-ainesten ottolupaa alueelle suurempana hankkeena vuonna 2007 (keskimäärin 190 000 m³ltr vuosittain) ja vuonna 2008 (keskimäärin 180 000 m³ltr vuosittain). Maa-ainesluvuissa ei ole ilmoitettu suurinta vuosittaista ottomäärää, jota verrataan YVA-asetuksen hankeluetteloon. Keskimääräisetkin ottomäärät olivat 95 ja 90 % YVA-asetuksen hankerajasta. Hämeenkyrön kunta pyysi 3.7.2008 kirjeellä Pirkanmaan ympäristökeskukselta tarvearviointia YVA-menettelystä hankkeessa liittyen Seinävuoren (ja Kaitavuoren) maa-ainesten ottihakemuksiin. Hämeenkyrön kunta pyysi ympäristökeskusta arvioimaan tarvitsevatko hankkeet kokonaisuudessaan ympäristövaikutusten arviointiprosessin. Kyseiset hankealueet sijaitsevat noin kahden kilometrin etäisyydellä toisistaan.

Asia on siten ollut YVA-lain 4§ 2 momentin mukaisena yksittäistapauksena vireillä Pirkanmaan ympäristökeskuksessa aiemmin.

Vuonna 2008 vireille tulleesta hankkeesta käytiin viranomaisneuvottelu ja hankkeesta vastaavan kuuleminen 9.6.2009 ja kuulemista jatkettiin hankkeesta vastaavan ja konsultin kanssa 24.6.2009. Kuulemisessa todettiin mm., että hankkeesta vastaava tekee suunnitelman tarkistuksen ja sen laadun varmistuksen huomioiden hankkeen suhde alueen luontoarvoihin ja maisemaan sekä valumavesiin. Lisäksi todettiin, että ympäristöselvitys on tehtävä hankkeen vaikutusalueelta, mikä on hankealuetta laajempi alue. Tuolloin hakija totesi YVA-lain mukaisen kuulemisen päätteeksi, ettei vie hanketta esitetyn suuruisena eteenpäin, vaan laatii uuden, kooltaan pienemmän ottosuunnitelman.

Kuulemisen jälkeen Hämeenkyrön kunta, hankkeesta vastaava, konsultti ja ympäristökeskuksen edustaja maa-aineslain mukaisena alueellisena viranomaisena ovat käyneet 30.11.2009 neuvottelun Hämeenkyrössä vireillä olevasta, aiempaa pienemmästä ottosuunnitelmasta. Suunnitelma jätettiin kunnalle keväällä 2010.

YVA-lain 6§ mukaan YVA-yhteysviranomaisen tulee ennen päätöksentekoa käydä riittävät neuvottelut asianomaisten viranomaisten kesken. Hämeenkyrön kunnan kanssa on käyty 25.5.2010 neuvottelu hankkeesta maankäytöstä ja ympäristötoimesta vastaavien kunnan viranhaltijoiden kanssa. Hämeenkyrön kunta on lisäksi toimittanut ELY-keskukselle tietoja hankealueen ympäristön asuin- ja lomakiinteistöistä. ELY-keskus on saanut tiedoksi Pirkanmaan liiton lausunnon maa-aineshankkeesta 21.6.2010. Pirkanmaan ELY-keskuksen liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualueelta on saatu lausunto hankkeen kuljetusreiteistä 24.6.2010. Pirkanmaan maakuntamuseolta on tiedossa aiemmin aluetta koskeva lausunto.

ELY-keskukselle on lisäksi tullut 26.5.2010 tiedoksi Pirkanmaan luonnonsuojelupiirin, Kyrön Luonto ry:n ja Tampereen kasvitieteellinen yhdistys ry:n yhdessä Hämeenkyrön kunnalle osoittama muistutus maa-aineslupahakemuksesta Marjavuoren tilalle.

ELY-keskus on 15.7.2010 kuullut hankkeesta vastaavaa tarpeesta soveltaa Marjavuoren tilan maa-aineksen ottohankkeessa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Hankkeesta vastaavan konsultti Taratest Oy pyysi lisää aikaa vastineen antamiseen 3.9.2010 saakka. Lisäselvitykset saapuivat ELY-keskukseen 6.9.2010. ELY-keskus on pyynnöstä saanut toimitetusta luontoselvityksestä sisäisen asiantuntija-arvion luonnonvarat -yksiköstä 21.9.2010.

Hämeenkyrön kunta on neuvottelussa 25.5.2010 todennut, että Taratest Oy:n laatima uusi ottosuunnitelma perustuu hankkeen aiempaan prosessiin ja keskusteluun kiviainesten ottoalueella syksyllä 2009. Ottoalueelle tehdyssä vierailussa syksyllä 2009 tarkasteltiin hankkeen vaikutusta kaukomaisemaan. Hanke on pienentynyt yhteen kolmannekseen aiemmasta suunnitelmasta, mutta hankkeen ongelmana on edelleen sen sijoittuminen ge-2 -arvoalueelle, joita hankkeen lähialueella on yhteensä kolme. Pirkanmaan liiton aiemmin Seinävuorta (ja Kaitavuorta) koskevassa lausunnossa edellyttämä "vaativan tason suunnitelma" ei näy ottosuunnitelmassa, jossa arvoalueita ei ole käsitelty.

Kallioaineksen laadun selvitys on hankkeesta vastaavan mukaan Tielaitoksen selvittämä, mutta ottosuunnitelman asiakirjoissa ei ole asiaa mainittu. Tiedossa ei ole onko alueella suoritettu geologista näytteenottoa. Kallioaineksen laatu tulisi selvittää vaativan tason suunnittelun mukaisesti.

Kunta toi esille, että toiminnallisesti järkevän ja kerralla murskattavan kallioaineksen määrän (noin 40 000 m³ltr), läjitykseen tarvittava maa-ala olisi noin 3–4 hehtaaria. Murskemassojen sijoitus ottosuunnitelmassa esitetyllä hanke-alueella (ottoalue yhteensä 3,7 hehtaaria) vaikuttaa vaikealta, koska läjitysalueen pohja pitäisi tasata läjitystä varten. Tältä osin ottosuunnitelmaa ei pidetä realistisena.

Hämeenkyrön kunta totesi, että hankkeen kuljetusreiteillä Kiepantien ja Metsäkulmantien varressa on asutusta ja asutus alueilla on lisääntynyt viime vuosina. Tiestöstä ja kuljetusreiteistä tulisi esittää suunnitelma siitä, mistä kautta kuormat ajetaan.

Kunta huomautti, että ottosuunnitelmassa on esitetty kasvillisuusluettelo (Nieminen/Sasi/3.8.2009), mutta luontotyyppejä tai ottotoiminnan vaikutuksia ge-2 -alueen arvoihin ei ottosuunnitelmassa ole kuvattu. Ottosuunnitelmassa ei ole myöskään kuvattu hankkeen vesistövaikutuksia Sonninojaan ja edelleen vaikutuksia Mahnalanselälle. Hankkeesta 30.11.2009 käydyssä neuvottelussa todettiin että mm. näitä vaikutuksia tulisi uudessa ottosuunnitelmassa selvittää.

Kunta toi lisäksi tiedoksi, että Kiepantien tiehoitokunta on huomauttanut ottohankkeesta, että tien runko ei kestä raskaita murskekuljetuksia. Kiepantien leveys ei riitä ohitukseen ja tien leventämisestä aiheutuu haittaa maanomistajille, koska tie kulkee maatilakeskusten läpi ja tien leventäminen ei ole mahdollista läheisten rakennusten vuoksi. Tien kantokykyä tienhoitokunta ei pidä kovin hyvänä. Metsäkulman asukas yhdistys on huomauttanut hankkeesta, että se sijoittuu merkittävälle virkistysalueelle.

Hämeenkyrön kunta on 2.6.2010 saapuneella kirjeellä toimittanut lisätietoja hankkeen lähialueen asuin- ja lomakiinteistöistä.

Pirkanmaan liitto on 7.6.2010 antanut lausunnon maa-ainesten ottihakemuksesta: Risto Metsähonkalan maa-ainesten ottohanke sijoittuu arvokkaan geologisen muodostuman (Seinävuoren kallioalue) eteläosaan. Maakuntakaavan ge2-merkinnällä on osoitettu niitä luonnonarvoja, joita maa-ainelain soveltamisessa käytännössä arvioidaan. Pirkanmaan 1. maakuntakaavassa olevilla hakemusalueeseen liittyvillä merkinnöillä ei ole erikseen otettu maa-ainesten ottoon kantaa. Maakuntakaavan merkinnät osoittavat, että alueella on erityistä merkitystä kyseisen kallioalueen luonnon- ja maisemansuojelun kannalta, koska muuta maankäyttömerkintää ei ole. Ottosuunnitelmassa ei ole selvitetty hankkeen vaikutuksia maisemaan eikä luonto-olosuhteisiin. Kuitenkin maa-aineksen

ottosuunnitelmalta edellytetään erityisen vaativaa tasoa. Maa-ainesten ottosuunnitelman mukaisesti toteutettuna hankkeen lopputuloksena olisi ympäröivään maastoon huonosti sopeutuva kuoppa, joka kallioalueen eteläosassa aiheuttaisi kauniin maisemakuvan turmeltumista ja luonnon merkittävien kauneusarvojen tuhoutumista sekä laajalle ulottuvia haitallisia vaikutuksia luonnolle. Näin hanke olisi maa-aineslain 3 §:n vastainen. Edellä mainituin huomioin Pirkanmaan liitto ei puolla hakemuksen hyväksymistä.

Pirkanmaan ELY-keskuksen liikenne- ja infrastruktuuri – vastuualueen ottosuunnitelmasta antamassa lausunnossa todetaan, että ottoalue sijaitsee n. 1,5 km päässä lähimmästä yleisestä maantiestä (Metsäkulmantie). Kulku alueelta tapahtuu reittiä Karttunakorventie (yksityistie) – Kiepantie (yksityistie) - Metsäkulmantie (mt 13143). Metsäkulmantieltä reitti jatkuu joko länteen Siurontielle (mt 2624) tai itään Pinsiöntielle (mt 13791). Kuljetusteiden pölyäminen estetään kastelemalla.

Tiestön soveltuvuudesta kyseiseen toimintaan ELY-keskuksen liikenne- ja infrastruktuuri – vastuualue toteaa, että Metsäkulmantien keskimääräinen vuorokausiliikennemäärä (KVL) on 89 ajon./vrk, Siurontien 832 ajon./vrk ja Pinsiöntien 186 ajon./vrk Kiepantien ja Metsäkulmantien liittymässä on nopeusrajoitus 80 km/h (yleisrajoitus). Tämä edellyttää, että liittymisnäkemän on oltava vähintään 150 metriä. Vaatimus täyttyy molempien suuntien osalta hyvin.

Metsäkulmantie on 6,0 m leveä soratie, joka kuuluu painorajoitusuhkaa kuvaavassa luokituksessa luokkaan B (painorajoitusuhka harvoin). Kasvava raskaan liikenteen määrä voi aiheuttaa sorapintaisen tien kunnon heikkenemistä. Tämä voi aiheuttaa maantien tai sen liittymän parantamistarvetta tai pakottaa tienpitäjän rajoittamaan tien liikennettä painorajoituksella. Pirkanmaan ELY-keskuksella ei ole suunnitelmissa nostaa tien kantavuutta sille tasolle, että painorajoitusuhka poistuisi.

Mikäli tämän hankkeen seurauksena syntyy tarve maantien kantavuuden tai Metsäkyläntien ja Kiepantien liittymän parantamiselle, tulee parantaminen toteuttaa maa-ainesten ottoa suorittavan toimijan kustannuksella. Liittymää mahdollisesti parannettaessa, tulee Pirkanmaan ELY-keskukselta hankkia uusi liittymälupa.

Pirkanmaan ELY-keskus olettaa, että hakijan mainitsema kuljetusteiden pölyämisen estäminen kastelemalla ei koske maanteitä. Vain ELY-keskuksen osoittamalla urakoitsijalla on oikeus toimia tiealueella ja suorittaa tienpitotoimia. Mikäli tästä poiketaan, tarvitaan lupa tiellä työskentelyyn.

Pinsiöntiellä on alkamassa vuosien 2010–2011 aikana rakenteen parantamishanke, jonka seurauksena tie joudutaan katkaisemaan Metsäkyläntien liittymän eteläpuolella sijaitsevan sillan kohdalta. Tämän seurauksena kulku Pinsiöntietä etelän suuntaan estyy työn ajaksi.

Pirkanmaan maakuntamuseo on aiemmin Seinävuoren (ja Kaitavuoren) hankkeesta helmikuussa 2009 lausudessaan todennut, että Seinävuoren aluetta ei ole tarkastettu Hämeenkyrön Sasin arkeologisessa inventoinnissa. Muinaisjäännöksiä voi kyseisillä alueilla olla ja asia tulee tarkistaa arkeologisessa inventoinnissa.

Hankkeesta vastaavan kuuleminen

Taratest Oy/Juha Mäkinen ja Rauno Metsähonkala ovat 6.9.2010 toimittaneet ELY-keskukselle vastineen/hankkeesta vastaavan kuulemisen YVA-päätösasiassa. Asiassa on esitetty seuraavat lisäselvitykset: selvitys luontoarvoista, lausunto ottoalueen geologisista arvoista, kannanotto YVA-päätösasiassa, meluselvitys ja poikkileikkauskuvat ottoalueesta.

Lisäselvityksessä on tuotu esiin hankealueen ja sen lähiympäristön luonto- ja maisema-arvoja, virtaamaolosuhteita sekä ottoalueen maisemointia ottotoiminnan päätyttyä. Lisäselvityksessä on lausunto ottoalueen geologisista arvoista ja kannanotto YVA-menettelyn tarpeesta sekä melumallinnus kallioaineksen irrotuksesta ja murskauksesta. Lisäksi on poikkileikkauskuvin havainnollistettu ottoalueen pinnanmuotojen muutosta. Hankkeesta vastaava esittää lisäselvitysten perusteella, ettei hankkeeseen tule soveltaa YVA-menettelyä.

Hankkeesta vastaavan selvitys luontoarvoista

Seinävuoren maa-aineksen ottosuunnitelmaan 11.3.2010 ei sisällynyt luontoselvitystä (liitteenä oli kasvilista), mutta selvitys toimitettiin 6.9.2010 ELY-keskukselle. Ottosuunnitelmassa alueen todetaan olevan metsätalouskäytössä ja kallio on pääosin kuusivaltaista puustoa kasvavan moreenimaan peitossa. Ottosuunnitelman mukaan suunnitelma-alueesta on maastokäytien yhteydessä todettu, ettei alueella havaittu maakuntakaavassa Seinävuoren kallioalueen ge2 -arvoalueella mainittuja erityispiirteitä. Konsultin 6.9.2010 toimittamassa lisäselvityksessä on Seinävuoren ottosuunnitelmaa laatineen geologin arvio, jonka mukaan suunnitellulla ottoalueella ei olisi mitään geologisesti tai geomorfologisesti arvokasta tekijää. Samanaikaisesti toimitetussa luontoselvityksessä ottoalueen luonnonarvoista todetaan, että maa-ainesotto muuntaisi maakuntakaavassa osoitetun ge2 -alueen luonnonarvoja pysyvästi vain pienellä alueella.

Pirkanmaan ELY-keskuksen tiedossa on Seinävuoren kallioalueelta hajuheinäesiintymiä, joita ottohankkeen liitteenä olevassa kasvillisuusluettelossa ei ole mainittu. ELY-keskus on toimittanut tiedon hajuheinäesiintymistä sekä tarpeesta tarkistaa mahdolliset muut esiintymät hankealueen lähistöllä Taratest Oy:lle 24.5.2010. Taratest Oy on saanut hajuheinän esiintymäkartat ELY-keskukselta 27.7.2010.

Hankkeesta vastaavan toimittamassa kasvillisuuskartoituksessa, ei ole löydetty hajuheinäesiintymiä. Myöskään ELY-keskuksen tiedossa olevia, hankealueen itäpuoleisia hajuheinäesiintymiä ei selvityksessä löytynyt. Seinävuoren alueelle sijoittuu useita hajuheinälle soveliaita louhikoita, joten lajin esiintyminen alueella on mahdollista. Mikäli hajuheinä havaitaan alueelta jatkossa, tulee laji ottaa asianmukaisesti huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa.

Muut yhteydenotot

Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri, Kyrön Luonto ry ja Tampereen kasvitieteellinen yhdistys ry yhdessä ovat lähettäneet 26.5.2010 tiedoksi ELY-keskukselle Hämeenkyrön kunnalle osoitetun muistutuksen maa-aineslupahakemuksesta Marjavuoren tilalle. Muistutuksessa vastustetaan maa-aineslupan myöntämistä. Muistutuksessa tuodaan esiin mm. yhteisvaikutusten arvioinnin merkitys Seinävuoren ja Kaitajärvenvuoren hankkeen kanssa, Pirkanmaan liiton Seinävuoren alueesta aiemmin antaman lausunnon ge2-alueita

koskevat suunnitteluohjeet ja ottosuunnitelmalta vaadittu erityisen vaativa taso sekä Kaitajärvenvuoren hanketta koskevan YVA-päätöksen huomioiminen. Järjestöt huomauttavat luontoselvityksen puuttumisesta ja toteavat maisemallisten arvojen olevan tutkimatta hankkeessa. Muistutuksessa kiinnitetään huomiota myös hankkeen riskeihin asutukselle, vaikutuksiin pinta- ja pohjavesiin sekä virkistysarvojen sivuuttamiseen.

HANKKEEN KESKEISET YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET

Yhteysviranomainen on koonnut yhteenvedon hankkeen keskeisistä todennäköisistä ympäristövaikutuksista.

Maankäyttö

Hankealue ympäristöineen on kaavoittamatonta maa- ja metsätalousaluetta. Ottoalue 3,7 hehtaaria sijoittuu Pirkanmaan maakuntakaavassa arvokkaaksi geologiseksi muodostumaksi osoitetun Seinävuoren (ge2, luokka 3, erittäin arvokas kallioalue) kallioalueen eteläreunalle. Seinävuoren korkein kohta on tasossa +188.

Hankealueen läheisyydessä noin kilometrin etäisyydellä ottoalueesta Kiepantien varressa on 15 asuinkiinteistöä ja 4 loma-asuntoa, Metsäkulmantien varressa 23 asuinkiinteistöä. Seinävuoren alueella on paikallista ja seudullista merkitystä virkistys- ja retkeilyalueena.

Pysyvät kallioperä- ja maisemavaikutukset

Pirkanmaan 1. maakuntakaavan ge2-merkintöjen tavoitteena on kalliomuodostumien säilyttäminen mahdollisimman luonnontilaisina. Hankkeessa Seinävuoren kallioalueen eteläreunaan muodostuu louhinnan jälkeen kuoppa tasojen +130 - +160 välille alueelle, josta kallioaines on irrotettu. Ottoalue maisemoidaan ja louhintaluiskat muotoillaan louhinnan päättyessä.

Arvokkaan kallioalueen eteläreunalle kohdistuvan ottotoiminnalla on vaikutus maakuntakaavassa osoitetun arvoalueen geologiseen kokonaisuuteen ja alueen maakuntakaavan ge2-merkinnän perusteiden arvoihin.

Kallioperä

Kallioainesten ottoalue sijaitsee geologisesti Pirkanmaan liuskevyöhykkeellä, jossa esiintyy yleisesti korkeita kallioperän arseenipitoisuuksia. Korkeat arseenipitoisuudet ovat luontainen alueellinen, geologinen erityispiirre Pirkanmaalla.

Natura 2000 -verkoston kohteet ja muut luontokohteet ja suojeltavat eliölajit

Hanke ei sijaitse Natura 2000 -verkostoon kuuluvalla alueella. Lähin Natura 2000 -verkoston alue on hankealueen itäpuoleiselle valuma-alueelle sijoittuva Pinsiön-Matalusjoen Natura 2000 -alue hankealueesta 2–2,5 kilometriä itään ja etelään. Mikäli hankkeen vaikutukset ulottuvat Matalusjoen valuma-alueelle saakka, hanke edellyttää Natura-arvioinnin tarveharkintaa.

Hankkeessa huomioitavien lajien osalta ELY- keskuksen tiedossa on hankkeen vaikutusalueelle sijoittuva havaintotieto **hajuheinäesiintymästä**.

Hankkeen vaikutusalueelle sijoittuu lisäksi useita **hajuheinälle** soveliaita kivilouhikoita. Hajuheinä (*Cinna latifolia*) kuuluu EU:n luontodirektiivin liitteen IV b mukaisesti, tiukkaa suojelua vaativiin lajeihin, jonka esiintymispaikan hävittäminen on luonnonsuojelulain 49 §:n perusteella kielletty.

Ottoalueen lounaispuolella Pajujan varressa on uhanalaisen (uhanalaisuusluokka vaarantunut) **lepikkolaakasammalen** (*Plagiothecium latebricola*) esiintymä. Laji ei ole rauhoitettu. Laji kasvaa puron varren lahoppuulla ja vaatii korkeaa ilmankosteutta. Ottosuunnitelman mukaan ottoalueen pintavedet tullaan johtamaan Hirvisuon kautta, mikä saattaa vaikuttaa Pajujan valuma-alueeseen ja uhanalaisen lepikkolaakasammalen esiintymän kosteusoloihin.

Kulttuuriperintö

Hankealueelta ei ole ennestään tunnettuja muinaisjäännöksiä. Hanke sijoittuu alueelle, joka edellyttää arkeologista inventointia.

Melu

Melun leviämisestä on esitetty 20.4.2010 päivätty melumallinnus. Melumallin mukaan hankkeesta aiheutuvan yli L_{Aeq} 55 dB:n melualue sijoittuu 200–300 metrin etäisyydelle ottoalueesta. Yhteysviranomaisen on tarkistanut meluselvityksen ja toteaa, että esitetty melualue vaikuttaa huomattavan suppealta verrattaessa sitä muiden vastaavien kiviaineshankkeiden melun tyypillisiin leviämismalleihin.

Kiviainestenoton ja murskauksen yhteismelun mallinnusten perusteella voidaan todeta yleisesti, että L_{Aeq} 55 dB:n meluvyöhyke voi ulottua noin 300–500 metrin etäisyydelle toiminnasta. Louhinnan vallitseva melulähde on poraus, jonka melu voi levitä louhinta-alueen reunalta esteettömämmin verrattuna louhosmontussa sijaitseviin murskaus- ja rikotustoimintoihin.

Porauksen aiheuttama L_{Aeq} 50 dB:n melualue voi levitä noin 500–700 metrin ja L_{Aeq} 45 dB:n melualue noin 900–1100 metrin päähän ottoalueen rajasta riippuen kiviainesoton vaiheesta ja porauksen korkeusasemasta ympäröivään maastoon nähden. Yleisen arvion mukaan murskaimen ja rikotuksen sekä porauksen hetkelliset enimmäistasot L_{Amax} 55 dB voivat ulottua louhinnan aikana noin 1000–1100 m etäisyydelle ja L_{Amax} 60 dB noin 600–800 m etäisyydelle.

Kiviainesten ottohankkeille luonteenomainen häiritsevä melu on todennäköisesti kuultavissa esitettyä melumallinnusta laajemmalla, pääosin metsätalousvaltaisella suhteellisen hiljaisella alueella hankkeen ympäristössä. Lähimmät asuinrakennukset sijaitsevat noin yhden kilometrin etäisyydellä etelässä Karttunakorventien ja Kiepantien varressa. Seinävuoren alueella on merkitystä virkistys- ja retkeilykäytössä ja siten melulla voi olla vaikutusta alueen käyttökelpoisuuteen virkistysten kannalta.

Hankkeen kuljetuksista aiheutuvan lisääntyvän raskaan liikenteen aiheuttama melu kohdistuu kuljetusreiteille ja reittien varren asutukselle Karttunakorventien, Kiepantien ja Metsäkulmantien sekä Pinsiöntien tai Siurontien varsille.

Hiukkaspitoisuudet

Kallioaineksen louhinnan ja murskauksen yhteydessä kivistä noin 3–10 % voi muuttua pölyksi. Kiviainesten otto ja murskaus voivat aiheuttaa ajoittain pienhiukkaspitoisuuden kasvua satojen metrien päässä. Hankkeesta aiheutuva raskas liikenne voi aiheuttaa paikallista pölyn taustapitoisuutta.

Hanke aiheuttaa hiukkasmaisia päästöjä kivipölyn muodossa ilmaan. Hiukkaspitoisuuden ohjearvo (PM_{10}) todennäköisesti alittuu noin 500 metrin etäisyydellä, mutta ilman hiukkaspitoisuudet voivat lisääntyä vielä noin 800 metrin etäisyydellä toiminta-alueesta. Pölyä kulkeutuu hankealueelta ilman ja vesien mukana pintavesiin ja sitä voi kertyä vesistöjen sedimentteihin. Sade- ja hulevesien mukana louhinnasta ja murskauksesta aiheutuvaa kiintoainesta voi kulkeutua ympäristöön.

Pintavedet

Hanke sijoittuu Mahnalanselän lähialueen valuma-alueelle. Hankealueelle kertyville pintavesille on tarkoitus louhia alueen eteläosaan rakennettavalta saostusaltaalta poistumisreitti Sonninojaan, josta vedet purkautuvat oja myöten noin 2,7 kilometrin etäisyydellä Mahnalanselän Pajulahteen. Hanke ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella.

Ottotoiminnan vaikutuksia pintavesiin mahdollisten haitta-aineiden, ml. arseeni, osalta ei ole tarkasteltu.

Liikenneturvallisuus ja tienpito

Liikenne kulkee asutustaajamien kautta. Teillä ei ole kevyenliikenteen väylää. Pinsiöntien käyttöä liikennöintiin rajoittaa vuosien 2010–2011 aikana tien parantamishanke, jolloin kulku Pinsiöntietä etelän suuntaan estyy tien parantamistyön ajaksi. Tiellä on painorajoitusuhka.

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

Seinävuoren kallioalueelle sijoittuvalla Marjavuoren kalliokiviaineksen ottohankkeella ja siitä pohjoiseen noin 2 kilometrin etäisyydellä sijaitsevalla Kaitavuoren ottohankkeilla on yhteisvaikutuksia Hämeenkyrössä sijaitsevien maakuntakaavan arvokkaiden kallioalueiden kokonaisuuteen, johon molemmat kallioalueet kuuluvat.

Seinävuorten kallioalue on maakuntakaavassa merkitty kallioalueeksi (ge2) ja arvoluokiteltu luokkaan 3 (hyvin arvokas kallioalue). Kaitajärvenvuorella on ge2-merkintä ja arvoluokka 4 (arvokas kallioalue) maakuntakaavassa. Pirkanmaan ympäristökeskus on 16.7.2009 tehnyt päätöksen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisesta Kaitajärvenvuoren kalliokiviaineksen ottohankkeeseen.

Pirkanmaan 1. maakuntakaavan merkintöjen tavoitteena on arvokkaimpien geologisten luontotyyppien säilyttäminen mahdollisimman luonnontilaisina. Suunnitellut kalliokiviaineksen ottohankkeet (Marjavuori ja Kaitajärvenvuori) todennäköisesti heikentävät molempien kallioalueiden geologisia ja maisemallisia arvoja. Ottotoiminta muuttaa kallioalueiden pienilmastoa ja sade- ja hulevesien valumaolosuhteita.

Luonteeltaan ja vaikutuksiltaan hankkeet ovat samantyyppiset. Yhteisvaikutuksena hankkeiden LAeq 45 dB:n ja 55 dB yli kilometrin etäisyydelle ulottuvat melualueet voivat kohdistua samalle hankkeiden väliselle alueelle ja voivat muodostaa laajan melun yhteisvaikutusalueen hankkeiden noin 2 km väliselle alueelle, joka on metsätalouskäytössä.

Toiminnassa syntyvät hiukkaspäästöt ja hankkeisiin liittyvän liikenteen yhteisvaikutukset kohdistuvat osin eri alueille ja tieosuuksille. Molemmista hankkeista liikennöidään mahdollisesti myös Sasi-Mahnala paikallistien ja Sasin kylän kautta VT3:lle kiviainesten kysyntätilanteen mukaan. Hankkeiden vesistövaikutukset kohdistuvat osittain samalle Mahnalanselän valuma-alueelle.

PIRKANMAAN ELY-KESKUKSEN PÄÄTÖS

Pirkanmaan ELY-keskus päättää, että Marjavuoren tilan maa-ainesten otto -hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Perustelut

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVAL) 4 §:n mukaan arviointimenettelyä sovelletaan asetuksella tarkemmin säädettäviin hankkeisiin ja olennaisiin muutoksiin, joista Suomea velvoittavan kansainvälisen sopimuksen täytäntöön paneminen edellyttää arviointia taikka joista saattaa aiheutua merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia Suomen luonnon ja muun ympäristön erityispiirteiden vuoksi.

Lain 4 § 2 ja 3 momenttien mukaan arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin edellä tarkoitettuun olennaiseen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, arviointia edellyttävien hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun valtioneuvoston asetuksen (YVAA) 6 §:n hankeluettelon 2 b) kohdan mukaan arviointimenettelyä sovelletaan kiven, soran tai hiekan ottoon, kun louhinta- tai kaivualueen pinta-ala on yli 25 hehtaaria tai otettava ainesmäärä on vähintään 200 000 kiintokuutiometriä vuodessa.

Marjavuoren hankkeen kiviainesotto enimmillään 140 000 kiintokuutiometriä vuosittain vastaa 70 % hankeluettelon 2b-kohdan ottomäärästä. Louhinta-alueen laajuus 3,7 hehtaaria vastaa vajaata 15 % 2b-kohdan mukaisesta laajuudesta.

Lain 4 §:n 2 ja 3 momenttien mukaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin edellä tarkoitettuun olennaiseen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, arviointia edellyttävien hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Harkittaessa vaikutusten merkittävyyttä yksittäistapauksessa otetaan lain mukaan lisäksi huomioon YVA-asetuksen 7 § mukaisesti hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne.

Hankkeella on todennäköisesti merkittäviä haitallisia vaikutuksia Marjavuoren valtakunnallisesti erittäin arvokkaan kallioalueen geologisiin, maisema- ja luonnonarvoihin heikentäen Hämeenkyrössä sijaitsevien arvokkaiden kallioalueiden kokonaisuuden (Kaitajärvenvuoret ja Seinävuori) luonnonarvoja.

Melun yhteisvaikutukset muodostavat todennäköisesti laajan yhteisvaikutusalueen ja kohdistuisivat alueen nykyiseen virkistyskäyttöön.

Kallioaineksen laatua ja arseenipitoisuutta ei ole selvitetty, mikä aiheuttaa merkittävää epävarmuutta hankkeen ympäristövaikutuksista.

Hankkeesta johtuvien hulevesien vaikutuksista hankealueelta kulkeutuviin pintavesiin ml. arseeni ei ole esitetty arviota. Hankealueen itäpuoleiselle valuma-alueelle sijoittuu Pinsiön-Matalusjoen Natura 2000 -alue. Hankkeen vaikutuksia Natura2000-alueella ei ole arvioitu. Vaikutuksiin Natura-alueelle liittyy epävarmuutta vaikutusarviointien puutteen johdosta.

Hankkeesta aiheutuu raskasta liikennettä ottoalueen tiestöllä, jossa melu- ja pölyvaikutus sekä vaikutus liikenneturvallisuuteen on paikallisesti todennäköisesti merkittävä.

Hankealueella voi esiintyä arkeologisia arvoja.

Hankkeesta aiheutuu ottaen huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne, todennäköisesti laadultaan tai laajuudeltaan merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia, jotka kokonaisuutena ovat rinnastettavissa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa asetuksessa mainittujen hankkeiden merkittäviin haitallisiin ympäristövaikutuksiin.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (468/1994) 4, 6, 19

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (713/2006) 6 ja 7 §

MUUTOKSENHAKU

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä. Tähän päätökseen ei saa muutoin hakea valittamalla muutosta (Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 19 §:n 3 momentti).

Yksikön päällikkö

Hannu Wirola

Ylitarkastaja

Leena Ivalo

PÄÄTÖKSEN TIEDOKSI ANTAMINEN JA PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös annetaan hankkeesta vastaavalle saantitodistusta vastaan.

Päätöksestä tiedotetaan kuuluttamalla 14 päivän ajan Hämeenkyrön kunnan virallisella ilmoitustaululla. Päätös julkaistaan sähköisesti Pirkanmaan elinkeino-, liikenne -ja ympäristökeskuksen Internet-sivulla www.ely-keskus.fi/pirkanmaa

LIITTEET

Valitusosoitus

LISÄTIETOJA

Ylitarkastaja Virve Sallisalmi p. 020 636 0050

Ylitarkastaja Leena Ivalo p. 020 636 0050

TIEDOKSI

Hämeenkyrön kunta

Pirkanmaan liitto

Pirkanmaan maakuntamuseo, kulttuuriympäristöyksikkö

Suomen ympäristökeskus